

प्रादेशिक पर्यटन विकास योजना शासन निर्णय
दि.१९/०७/२०२३ अन्वये रद्द करण्यात आलेल्या
कामांची प्रशासकीय मान्यता पुनःस्थापित करणे व
नवीन प्रशासकीय मान्यता दिलेल्या कामांना निधी
वितरीत करणे.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक टिडीएस २०२३/०७/प्र.क्र.३१०/पर्यटन,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक :०३ ऑक्टोबर, २०२३.

संदर्भ:-

- पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक टिडीसी २०२३/०३/प्र.क्र.१२०/पर्यटन, दिनांक :२९ मार्च, २०२३.
- पर्यटन विभाग, शासन निर्णय, क्र.टिडीएस-२०२३/०७/प्र.क्र.३१०/पर्यटन, दि.१९ जुलै, २०२३.

शासन निर्णय :

पर्यटनस्थळांच्या ठिकाणी पायाभूत सुविधा पुरविण्यासाठी प्रादेशिक पर्यटन योजनेतर्गत सन २०२२-२३ मधील संदर्भ क्र.१ शासन निर्णय, दिनांक २९ मार्च, २०२३ अन्वये गोंदिया जिल्ह्यातील प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेल्या खालील तक्त्यातील कामांची संदर्भ क्र.२ अन्वये रद्द करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता पुनःस्थापित करण्यात येऊन सदर कामांसाठी वितरीत केलेला रु.६३.०० लक्ष निधी याच कामांसाठी खर्च करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे:-

मुळ शासन निर्णयातील अ.क्र.	कामे	प्रशासकीय मान्यता	वितरीत केलेली रक्कम
१	२	३	४
५९) गोंदिया	गोंदिया जिल्ह्यातील विकास कामे		
१	पर्यटनस्थळ पांगडी येथे सौदर्यकरण करणे, ता.गोंदिया	९५.००	
२	पर्यटनस्थळ पांगडी येथे Chain Link Fencing बांधकाम करणे, ता.गोंदिया	९५.००	
३	पर्यटन स्थळ पांगडी सिमेंट कॉक्रीट नाली बांधकाम करणे, ता.गोंदिया	९५.००	
४	पर्यटनस्थळ पांगडी येथे पानघाट बांधकाम करणे, ता.गोंदिया	९५.००	
५	पर्यटनस्थळ पांगडी येथे पेविंग ब्लॉक लावणे, ता.गोंदिया	९५.००	
६	पर्यटन स्थळ पांगडी येथे संरक्षण भिंत बांधकाम करणे, ता.गोंदिया	९५.००	
			६३.००

७	पर्यटनस्थळ पांगडी येथे सिमेट कॉक्रीट रस्ता बांधकाम करणे, ता. गोंदिया	९५.००	
८	पर्यटनस्थळ पांगडी येथे पाय-या आणि चेकर आईल्स लावणे, ता. गोंदिया	९५.००	
९	पर्यटनस्थळ पांगडी येथे रेस्टहाऊस बांधकाम करणे, ता. गोंदिया	९५.००	
१०	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे वाहनतळ बांधकाम करणे ता. गोरेगांव	९०.००	
११	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे मंदिराकडे जाण्याकरीता पाय-या बांधकाम करणे, ता. गोंदिया	९०.००	
१२	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे मंदिराकडे जाणा-या पाय-यांना स्टील रेलिंग लावणे, ता. गोरेगांव	९०.००	
१३	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे बांधावर दोन्ही बाजुला स्टील रेलिंग लावणे (भाग ३) ता. गोरेगांव	९०.००	
१४	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे यात्रा स्थळावर पेविंग ब्लॉक लावणे (भाग १) ता. गोरेगांव	९०.००	
१५	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे यात्रा स्थळावर पेविंग ब्लॉक लावणे (भाग २) ता. गोरेगांव	९०.००	
१६	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे यात्रा स्थळावर पेविंग ब्लॉक लावणे (भाग ३)	९०.००	
१७	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे रस्त्याच्या बाजुला नाली बांधकाम करणे ता. गोरेगांव	९०.००	
१८	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे जलाशयाकडे जाणा-या रस्त्याच्या बाजुला नाली बांधकाम करणे ता. गोरेगांव	९०.००	
१९	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे विहीरीला सौदर्यीकरण व रेलींग बांधकाम करणे ता. गोरेगांव	९०.००	
२०	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे जलाशयाच्या बांधावर जाणारा सिमेट रस्ता बांधकाम (भाग १) ता. गोरेगांव	९०.००	
२१	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे जलाशयाच्या बांधावर जाणारा सिमेट रस्ता बांधकाम (भाग २) ता. गोरेगांव	९०.००	
२२	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे जलाशयाच्या बांधावर जाणारा सिमेट रस्ता बांधकाम (भाग ३)	९०.००	
२३	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे जलाशयाकडे जाणारा रस्त्याला रेलिंग लावणे (भाग १) ता. गोरेगांव	९०.००	
२४	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे जलाशयाकडे जाणारा रस्त्याला रेलिंग लावणे (भाग २) ता. गोरेगांव	९०.००	
२५	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे रेस्टहाऊस ते सुलभ	९०.००	

	शौचालय पर्यंत पेविंग ब्लॉक व रेलिंग लावणे, ता. गोरेगांव		
२६	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे बांधावर दोन्ही बाजुला स्टील रेलिंग बांधकाम करणे (भाग १) ता. गोरेगांव	९०.००	
२७	पर्यटनस्थळ चुलबंद येथे बांधावर दोन्ही बाजुला स्टील रेलिंग बांधकाम करणे (भाग २) ता. गोरेगांव	९०.००	
	एकूण	३१५.००	६३.००

०२. संदर्भ क्र.२ अन्वये प्रशासकीय मान्यता दिलेल्या भंडारा जिल्ह्यातील खालील तक्त्यामधील कामांना रु.७९.०० लक्ष निधी वितरीत करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे:-

(रुपये लक्षात)

अ.क्र.	कामे	प्रशासकीय मान्यता	वितरीत रक्कम
१	२	३	
१) भंडारा	न.प. भंडारा येथील बहिरंगेश्वर मंदिर परिसर विकास व सौंदर्यीकरण करणे, जि. भंडारा.	१२८.७८	३९.००
२) भंडारा	नगर परिषद पवनी येथील वज्रेश्वर घाट परिसर विकास व बगीच्या सौंदर्यीकरण करणे, ता. पवनी, जि. भंडारा.	१३५.०९	४०.००
	एकूण	२६३.७९	७९.००

०३. वरील नमूद कामांसाठी जिल्हाधिकारी यांनी सादर केलेल्या प्रस्तावानुसार कार्यान्वयीन यंत्रणा नियुक्त करावी.

०४. अटी व शर्ती :-

- १) वितरीत केलेल्या निधीतून खर्च करताना वित्तीय नियमांचे आणि विविध नियमांतर्गत नेमून दिलेल्या कार्यपद्धतीचे पालन करण्यात यावे.
- २) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर अनुदानापेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. मंजूर अनुदानापेक्षा जादा खर्च झाल्यास त्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहील व जादा खर्च प्रित्यर्थ जादा अनुदान उपलब्ध करून दिले जाणार नाही.
- ३) मंजूर तरतुदीतून करावयाचा खर्च ३१ मार्च, २०२४ पर्यंत करण्यात यावा व मंजूर कामे तात्काळ पूर्ण करावीत.
- ४) पर्यटन विभागाने उपलब्ध करून दिलेल्या निधीतून केलेल्या कामाच्या ठिकाणी सदर कामे पर्यटन विभागाने प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेअंतर्गत उपलब्ध करून दिलेल्या निधीमधून केली असल्याबाबतचे फलक लावण्यात यावेत.

५) ज्या संदर्भात निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे त्या प्रत्येक योजनेच्या संदर्भात वित्तीय अधिकाराच्या प्रत्यावर्तनानुसार सक्षम प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता घेणे आवश्यक आहे.

६) अशा प्रत्येक योजनेबाबत करावयाच्या बांधकामासंदर्भात अथवा खरेदीबाबत किंवा सेवा पुरवठा कराराबाबत वित्तीय नियमांप्रमाणे आवश्यक ती कार्यपद्धती पाळणे आवश्यक आहे. या संदर्भात शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक-संकीर्ण-१००२/प्र.क्र.१५/कोषा-प्र ५, दि. ६ फेब्रुवारी, २००२ च्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन होईल याची खबरदारी संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणेने घ्यावी. तसेच शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.बीजीटी-१०.००/प्र.क्र.५६/२०००/वित्तीय सुधारणा, दिनांक १०.९.२००१ मधील उपाययोजनांची अंमलबजावणी तंतोतंतपणे करण्यात यावी.

७) तांत्रिक मान्यता विहित स्तरावर घेण्यात यावी.

८) रस्त्याच्या प्रस्तावित कामांच्या प्रकरणांमध्ये सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या नियमावलीचे पालन करणे बंधनकारक राहील.

९) योजनेतर स्वरूपाच्या कामासाठी (देखभाल/दुरुस्ती इ.) सदरची तरतूद उपयोगात आणली जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

१०) सदर कामांपैकी जी कामे तीर्थक्षेत्रांच्या विकासासाठी प्रस्तावित करून देवस्थान/संस्थेच्या जागेवर करण्यात येणार आहेत अशा कामांसंदर्भात सदर देवस्थान/संस्थेकडून ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेणे बंधनकारक राहील. तसेच अशा कामाच्या पूर्णत्वानंतर त्या संदर्भातील देखभाल/दुरुस्ती, संबंधित संस्थेने करण्यासंदर्भात संबंधित जिल्हाधिका-यांनी संबंधित देवस्थान / संस्थेबरोबर करारनामा करणे बंधनकारक राहील. अशा प्रकारच्या देखभाल दुरुस्तीकरीता शासनाकडून यापुढे कोणत्याही प्रकारचा निधी उपलब्ध करून दिला जाणार नाही, याची नोंद घेण्यात यावी व तशी अट करारात अंतर्भूत करण्यात यावी. तसेच या कामामुळे निर्माण होणाऱ्या सर्व सुविधा तसेच पर्यटन स्थळ सर्व नागरीकांसाठी खुले राहील, अशी अट करारात समाविष्ट करण्यात यावी.

११) सदर निधीतून करावयाच्या कामांची भौतिक प्रगती तसेच निधीतून होणा-या खर्चाची मासिक विवरणपत्रे दर महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत शासनास व पर्यटन संचालनालयास न चुकता सादर करावीत.

१२) गुणनियंत्रण यंत्रणेद्वारे कामाची प्रत्यक्ष गुणवत्ता तपासणी केल्याचा प्रमाणित अहवाल तसेच काम पूर्ण झाल्यानंतर पूर्णत्वाचा सचित्र दाखला आणि निधीबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र न चुकता शासनास व पर्यटन संचालनालयास सादर करण्यात यावे. गुणनियंत्रण यंत्रणेद्वारे कामाची प्रत्यक्ष गुणवत्ता तपासणी केल्याचा प्रमाणित अहवाल तसेच काम पूर्ण झाल्यानंतर पूर्णत्वाचा दाखला आणि निधीबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यानंतरच पुढील उर्वरित निधी वितरित केला जाईल.

१३) सदर काम पूर्ण झाल्यानंतर सदर कामाच्या देखभालाची तसेच इतर अनुषंगिक कामांची जबाबदारी कार्यान्वयीन यंत्रणा व संबंधित संस्था यांची राहील.

०५. सन २०२२-२३ मधील वरील ब) येथील अनुक्रमांक १ व २ तक्त्यामधील कामांसाठी वर नमूद करण्यात आलेला खर्च सन २०२२-२३ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीमधून मुख्यलेखाशीर्ष "मागणी क्रमांक झेडडी-४, ३४५२-पर्यटन, पर्यटनासाठी पायाभूत सुविधा, १०१ पर्यटन केंद्रे (०२) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - राज्य योजनांतर्गत योजना, (०२) (१८) पर्यटन विकासासाठी विविध ठिकाणांसाठी मूलभूत सुविधांकरीता अनुदाने (३४५२ १९५८) ३१ सहायक अनुदान" या लेखाशीर्षाखालील मंजूर तरतुदीमधून भागविण्यात यावा. या प्रकरणी मंजूर करण्यात आलेल्या (प्रादेशिक पर्यटन योजनेंतर्गत) सहायक अनुदानाची रक्कम आहरण करून संबंधितांना वितरीत करण्याकरीता जिल्हास्तरावरील कामांसाठी संबंधित सहायक जिल्हा नियोजन अधिकारी/ जिल्हा नियोजन अधिकारी यांना -आहरण व संवितरण अधिकारी० व संबंधित जिल्हाधिकारी यांना -नियंत्रण अधिकारी० म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. सदर निर्णयानुसार मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानाची रक्कम त्यांनी अधिदान व लेखा अधिकारी कार्यालय, मुंबई / संबंधित जिल्हा कोषागार कार्यालयात देयके सादर करून संबंधितांना वितरीत करण्यात यावी. सदर कार्यवाहीबाबतचा अनुपालन अहवाल शासनास एक महिन्यात सादर करण्यात यावा.

०६. प्रमाणित करण्यात येते की, वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दि.१२.०४.२०२३ अन्वये देण्यात आलेल्या सूचनेनुसार व अधिकाराच्या मर्यादेत सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत असून वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दि.१२.०४.२०२३ परिशिष्टामधील तपासणीसूची बाबींची व अटींची पूर्तता करण्यात आली आहे.

०७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३१००३१७२७९६८०२३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

(मदन सोंडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. महालेखापाल, महाराष्ट्र - १, (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई
२. महालेखापाल, महाराष्ट्र - २, (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर
३. महालेखापाल, (स्थानिक निकाय लेखापरीक्षा व लेखा), मुंबई.
४. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
५. संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, मुंबई.
७. जिल्हाधिकारी, भंडारा, गोंदिया
८. जिल्हा नियोजन अधिकारी, भंडारा, गोंदिया
९. जिल्हा कोषागार अधिकारी, भंडारा, गोंदिया
१०. नियोजन विभाग (कार्यासन-१४११/१४४४), मंत्रालय, मुंबई.
११. वित्त विभाग (का.व्यय-१५/ अर्थसंकल्प) मंत्रालय, मुंबई.
१२. अवर सचिव, (अर्थसंकल्प शाखा) पर्यटन व सांस्कृतिक विभाग, मंत्रालय, मुंबई. (यांना आदेशात नमूद करण्यात आलेल्या संबंधित नियंत्रण अधिकारी यांच्याकडे निधी वितरीत करण्याच्या विनंतीसह)
१३. निवड नस्ती, कार्यासन-पर्यटन.

*****